

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

12. Quarto ex sententia Pelagianorum, amorem aliquem[m] Dei esse homini
naturalem[m] asserentium[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Vide infra
lib. 5. de grat.
Christi Sal.
rat. c. 11.
c. 12.
In Enchir.
ad Laurent.
s. 124.

feratur, hoc fit juxta doctrinam Augustini A sicut oportet; quicquid aliter fit non fit sicut oportet. Quam veritatem in Augustino certissimam, quia alibi ex professo tradituri sumus, hic unus, sed sine ulla ambiguitatis nebula clarissimus locus erit satis, ex quo quicquid obscuritatis in hac phrasi superesse posset velut meridiana luce dispellitur. Omnis itaque præcepti sumus est charitas, id est ad charitatem referatur omne præceptum. Quod vero ita sit vel timore penæ, vel aliqua intentione carnali, ut non referatur ad illam charitatem quam diffundit Spiritus sanctus in cordibus nostris, nondum sit quemadmodum fieri oportet, quamvis fieri videatur. Et mox subjungit: Quæcumque ergo mandat Deus, ex quibus unum est, Non machaberis: & quæcumque non iuventur, sed spiritali consilio moventur, ex quibus unum est, Bonum est homini mulierem non tangere, tunc recte fiunt, cum referuntur ad diligendum Deum & proximum propter Deum. Vbi apertissime declarat quid sit fieri quemadmodum oportet: Videlicet, nullo timore, nulla intentione carnali, & consequenter ex gratuita dilectione Dei, cui timor & carnalis intentio ex diametro adversatur. Unde exponit fieri quemadmodum oportet, per hoc quod dicitur Recte fieri: per hoc indicans quidquid non fit ex illa gratuita charitate Dei sive secundum Deum, non fieri quemadmodum oportet, nec recte fieri. Vt autem dicat ratio, & lex æterna clamat, & Augustinus utraque nixus disertis verbis dicit: Omne factum si recte factum non est peccatum est, ut supra fusius exposuimus. Omne igitur quod non fit ex illa gratuita dilectione Dei peccatum est, utpote necessario aliqua carnali intentione, id est creaturæ cupiditate vitiatum.

Lib. de vil.
vitalis. c. 12

Quod brevi quasi verborum suorum commentario declarat in opere contra Arianos, ubi simul phrasin sicut oportet, ex Apostolo primitus haustum explicat: Non ergo scimus per nos ipsos quid oremus sicut oportet, sed ipse Spiritus interpellat, id est interpellare nos facit quæ sunt secundum Deum. Quod nisi faciat, non oramus nisi secundum istum mundum, ad explendam concupiscentiam carnis, & concupiscentiam oculorum & ambitionem sæculi quæ non sunt à Patre, sed ex mundo sunt. Hic succincta brevitate vides omnia conglobata. Nam & Apostolus explicat phrasin suam sicut oportet per illa verba, secundum Deum, quod non est aliud nisi ex gratuita dilectione Dei, seu referendo id quod oramus, ad Deum, quod sine ipsius dilectione fieri nequit. Et Augustinus exponens, quo igitur oramus modo, cum non oramus sicut oportet seu non secundum Deum, statim adjicit nos orare secundum mundum, hoc est, ex dilectione mundi, seu ad explendam unam ex tribus concupiscentiis mundi, quas diabolus in homine semina vit & ex quibus juxta doctrinam ejus crebro repetitam quam antè declaravimus, omnia peccata proficiuntur. Vt planè perit de hoc sit ac si diceret, id quod paulò ante dixit non recte fieri; Omne autem factum, si recte factum non est, peccatum est.

Cum igitur creatura rationalis non possit ita condi, ut non possit vel recte vel sicut oportet operari, sed ut necessario peccet; neque rursum sine illo gratuito Dei amore qui per gratiam necessario dari debet, possit recte & quemadmodum oportet operari, necessario etiam sequitur, eam non posse sine supernaturali Dei amore produci.

C A P V T X I I.

Quartò ex sententia Pelagianorum, amorem aliquem Dei esse homini naturalem asserentium.

Q UOD quidem Augustinum juxta A Catholicæ Ecclesiæ doctrinam docuisse, quartò ex alio rursum capite commonstrari potest. Pelagius enim cum quo Ecclesiæ gravissimus conflictus fuit capitaliter in illo hallucinatus est articulo, ex quo ceteri penè omnes de naturæ viribus dependent, quod Deus amore aliquo casto, hoc est, amore Dei propter Deum, amore nullâ terrenâ consideratione sedato, seu amore quo Deus juxta datam explicationem diligitur sicut oportet, naturæ viribus, seu quod idem est, naturaliter diligi posset. Quid est enim aliud naturæ viribus tribuere amorem Dei, quàm amorem Dei statuere esse naturalem? Quod capitaliter Augustinus & Ecclesia in Pelagio detestati sunt. Nam hinc est illa celeberrima sancti Antistiti sententia de charitate, quæ non est aliud quàm castus amor Dei propter Deum; Unde est in hominibus charitas Dei & proximi nisi ex ipso Deo? Nam si non ex Deo,

Lib. de grat.
& lib. arb.
c. 18,

sed ex hominibus vicerunt Pelagiani: si autem ex Deo vicimus Pelagianos. Nam charitas Dei non est Augustino solum ille celebris amor Dei super omnia, sed omnis amor Dei sincerus seu complacentia Dei casta quamvis tenuissima, qualis est in gravibus peccatoribus & in ijs qui incipiunt credere & sperare in Deum. Nihil enim istorum possunt sicut oportet nisi ex cupiditate boni seu ex bona voluntate, quæ Augustino charitas est. Quæ tanquam verissima suis locis exponenda sunt. Nam inde sunt illa apud Augustinum frequentissima: Quasi verè aliud sit bona voluntas, quam charitas quam scriptura nobis esse clamat ex Deo. Itemque: Quis est boni cupiditas nisi charitas? Vbi & ipsum primum initium talis amoris quo bonum vel concupisci & dulcescere incipit, quod sit in prima boni complacentia, etsi nondum plena voluntate ad sit, esse docet ex Deo, hoc ipso quo aliquid boni est. Si bonum est, inquit, non nisi ab illo nobis est, qui incommutabiliter bonus est. Sed ut

Lib. de grat.
Christi 22
Lib. 2. de
Sensu. 4. 4

124.

Sed ut

737
Sed ut dixi, hæc suis locis demonstranda sunt.

Illam igitur causam esse, quod quia initium talis bonæ voluntatis non potest esse ex naturæ viribus, nec fides nec initium fidei ex eis esse posse; quia fides qua creditur sicut oportet, non potest esse sine initio bonæ voluntatis, hoc est, sine initio charitatis seu sinceri amoris Dei. Unde & fidem in creatorem naturaliter ex creaturis cognitum, indicat Augustinus naturæ viribus esse impossibilem. Nam casum statuens quo nihil de Christi incarnatione quispiam audisset, *Quid faciet*, inquit, *hæmana natura, vel quid fecit quæ vel ante non auerant hoc futurum, vel adhuc non comperit factum, nisi credendo in Deum qui fecit celum & terram a quo & se factam naturaliter sentit, & rectè vivendo eius implet voluntatem?* Ecce tibi fidem amoris Dei naturalem. Neque enim sine amore Dei per cupiditatem cuiuscunque creaturæ, vel credi in Deum, vel rectè vivi ullo pacto juxta Augustinum & veritatem potest. Sed audi jam sententiam Augustini: *Quod si fieri potuit aut potest, hoc & ego dico quod de lege dixit Apostolus: Ergo gentes Christus mortuus est.* Hoc autem in puræ naturæ statu ut minimum fieri necesse est, cum impossibile sit naturam esse in alio quam damnabili statu, nisi Deus saltem ut creator cæli & terræ credatur ac diligatur, ut etiam rectè ex illo amore vivatur. Dixit enim hanc sententiam Augustinus in hæresim Pelagianam, quæ tribuebat gentibus fidem ac dilectionem Dei creatoris per naturæ vires, quorum cordibus utrumque præceptum Deus naturæ autor infererat, sicut hoc Pelagianorum dogmatum expositione ex verbis eorum declaravimus.

Quid hic iterum dici potest? An Pelagium fidem & amorem Dei supernaturalem naturæ viribus tribuisse? Nihil insulsius. In ipsius enim terminis implicat contradictionem amorem Dei supernaturalem esse in potestate naturæ. Non eo absurditatis venerant illa ingenia quorum celeritatem subtilitatemque magnopere laudat Augustinus, ut in istas loquomachias ineptias laborarentur. Loquebantur

ergo de fide & amore sincero Dei qualem puræ naturæ congruere putabant. Quod eo verius atque certius esse iudicabis si animo recolueris Pelagianos primos puræ naturæ statum à capite usque ad calcem protulisse, condidisse & omnibus suis numeris absolutum expolitumque formasse. Quod & Scholastici fatentur & nos latè suo loco declaravimus. Huic igitur statui, sicut neque peccatum neque gratiam, ita initio neque fidem neque dilectionem ullam tribuebant supernaturalem, sed tantummodo illam quæ à Philosophis gentium Seneca, Tullio, Platone, & similibus prædicata est. Nam quod gentes sine cognitione Christi Deum ex operibus credidisse, & agnitum dilexisse, & ex qua cognitione dilectioneque rectè aliquatenus vixisse censerent, hoc præcipuè de illis Philosophis aliisque nonnullis qui inter Romanos aliasque gentes laudabantur, verum esse statuebant. Hanc dilectionem sinceram Dei, hoc est, quæ verè Dei sit & non rei alterius concupita, & hanc fidem ex Dei dilectione seu complacentia manantem, Augustinus totis disputandi viribus damnat velut impossibilem, velut divinæ gratiæ injuriosam. Hoc enim ipsam expugnat Augustinus, quod statum hujusmodi puræ naturæ & opera bona ex eo promanantia commendabant, ut que non possent sine Christi gratia esse nisi mala.

An fortè dicent Pelagium ejusmodi naturalem fidem atque dilectionem statui puræ naturæ quam proferebat congruam, velut meritioria, salutique utilia prædicasse? Hoc enim solemne Scholasticorum effugium est. Sed suo loco ostensuri Deo juvante sumus, neque Pelagium istud contendisse; neque si contenderit, in eo errasse, sed potius rectè sensitse, si ei fides illa dilectioneque Dei naturalis per naturæ vires possibilis esse concederetur. Sed hæc & similia commenta Pelagio non pauca sicut & Augustino imposita sunt ab iis qui neutrius dogmata satis penetrarunt, sed sua tanquam Augustini non satis excussa protulerunt.

Vide lib. 6 de hæresi Pelag. c. 11, & sub fin. lib. 5.

Vide lib. 4 de grat. Christi saluti. c. 11, & 12.

CAPVT XIII.

Quintò ex amore Dei quem Philosophi Gentiles prædicant.

738
QVINTÒ denique ostenditur mens Augustini ex eo quod sententiam Philosophorum Gentilium magnopere probet, qui licet essent Pelagianorum Patriarchæ discipulis tamen suis longe peritiores, amorem quo naturæ lumine Deum autorem omnium diligendum esse cernebant, non putabant in homine nasci posse sine magno beneficio & gratia ejusdem Dei. Hoc enim gentium Philosophos sensisse certissimum est, hoc Augustinum approbasse, exploratissimum, hoc eos de amore quem maxime vocant naturalem intellexisse nemini

dubium; cum constet eos de humana natura tanquam puram, primos, maximeque disputasse. Ille namque status, genuinus Ethicæ Philosophiæ factus est, quæ de elevatione naturæ ad statum supernaturalem nihil omnino disseruit, aut cognovit. Sed utrumque & Philosophorum sensum & Augustini assensum videamus.

In primis igitur, prout Augustinus expresse tradit, Platonicæ docuerunt, neque virtutem, neque beatitudinem homini in alio sitam esse, nisi in cognoscendo, diligendo, atque imitando Deo: quod esse summum & hominis & Angelo-

Hh 4

Angelo-